СТАНОВИЩЕ

по дисертация за присъждане на образователна и научна степен «доктор»

по научна специалност «Политическа икономия», научен шифър 05.02.01

Автор на дисертационния труд: Сашо Стоянов Ангелов - докторант на самостоятелна подготовка към катедра «Икономика» на Софийския университет „Св. Климент Охридски" – гр. София,

Тема: «Ресурсно осигуряване на здравната система в Република България – проблеми и възможности за усъвършенстване»

Научен ръководител: доц. д-р по ик. Мария Видолова.

Темата на дисертационния труд е изключително актуална, доколкото проблемите, свързани с ресурсното осигуряване на националната здравна система са в дискусията на деня и се отнасят до здравето на всеки човек, здравето на нацията и националната социална система. Актуалността на темата се обуславя и от предложения иновативен подход при решаване на задачата за ефективно и законосъобразното управление на публичните финансови ресурси в сектор «Здравеопазване».

С представената разработка, докторантът се стреми да отговори на един основен въпрос, а именно- **Какво може да се постигне с разполагаемия финансов ресурс и как може да се управлява наличния ресурс, така че той да генерира очакваната обществено приемлива стойност в сектор здравеопазване?** За решаването на така дефинирания въпрос, докторантът използва редица съвременни инструменти за управление на системи и ресурси, като „**Метод за създаване на стойност",** разработен и предложен от Робърт С.Каплан и Дейвид П. Нортън, „**Метод на Национални стандарти за активи и ресурси"**, и „**Балансираната система от показатели за ефективност(BSc)**". Реализирането на поставената цел се постига чрез предлагането на Симулативен модел за управление на организации и системи, в създаването на стойност чрез нематериалните (неосезаемите) активи, базиран върху четири основни направления - минало, бъдеще, вътрешни процеси и външна среда.

Дисертационния труд търси релацията по посочения проблем между медицина и икономика, като успешно използва инструментите на мениджмънта, управлението на паричните потоци и действащия фискален модел.

За нуждите на изследването са проучени неназован брой източници. В разработката изрично са посочени 82 източника, от които 56 на български език и официално действащите законови и нормативни документи, публикувани по съответния ред. Литературният обзор е

добре структуриран, съдържа достатъчен по обем информационен материал, който отразява постиженията по темата до момента.

Тематични части от дисертационния труд са представени за публикуване в специализирани научни издания у нас. Определени аспекти са обсъждани в рамките на разговори, консултации и дискусии с български и чуждестранни специалисти в областта на осигуряването и управлението на ресурсите в здравната система, финансовият мениджмънт, фискалните инструменти и управлението на публичните финансови ресурси. По темата на дисертацията са предложени и приети за печат четири статии, които доразвиват елементи от дисертацията.

По своето съдържание дисертационния труд представлява едно интердисциплинарно изследване. По тази причина във въведението, докторантът изрично разглежда редица ключовите термини, като „ресурс", „стойност", **„пари",** „финанси", „бюджет"; „здравеопазване", „здравни услуги", „здравна система", „здравеопазване", „здравен сектор", „време" и др. Авторът разглежда здравната система, като съставна част и елемент от съвременното мрежово общество, като една сложна многопластова система, търсеща баланс между „*пациента и медицинския специалист*", „*интелекта и мрежата*", „*обществеото и частното*", „*приходите и разходите*", и всичко това във времето – *минало, бъдеще и реално*. Направено е разграничение на здравето, като чисто публично благо и като частно публично благо на база оценка спрямо данък доход.

Теоретичната част на дисертацията е отделена в две глави- «Здравният сектор- световен опит» и «Здравният сектор- национална практика».

В *глава първа* докторантът разглежда световният опит в управлението на ресурсите в здравният сектор. Анализирайки световният опит, докторантът ограничава своя анализ върху четири елемента- модели, управление, правна регулация (в рамките на европейското законодателство) и финансирането.

В *глава втора* докторантът извършва анализ на националната практика. Структурата на анализа е съпоставима със структурата на първата глава – национален модел, национално управление, национална правна рамка и финансиране.

Практическата част (глава III) от дисертацията е посветена на възможностите за усъвършенстване ресурсното осигуряване на здравната система в Република България. В този смисъл дисертационният труд е успешен опит за създаването на работещ модел за управление на ресурсите в здравната система, чрез доказани в икономическата практика методи и

инструменти. Предлаганият модел предвижда създаването на практически баланс между ограниченият финансов ресурс от публични средства, генериран чрез осигурителни вноски, и безплатен достъп до медицинските услуги; обслужването на различни медицински случаи, класифицирани по МКБ-10; средната себестойност на медицинските услуги; интересите между външната и вътрешната среда, миналото и бъдещето. Моделът отчита конкретиката на общественото здравеопазване, финансирано с публични финансови ресурси; стратегията на развитието на сектора, структурата на управление на медицинската дейност от една страна и публичните финанси от друга.

В дисертационния труд е представен **анализ** на три показателя, които спадат към неосезаемите активи. Това са: *правото* на медицинските специалисти на трудова реализация в рамките на критериите заложени в Кодекса на труда; определяне нивото на *достъп до публичните финансови ресурси* от всички изпълнители на лечебна дейност, осъществяващи медицинска дейност, и прилагане на добрите европейски практики за отсъствие на *конфликт на интереси,* отнесени към действителните публични финансови ресурси генерирани на база Брутен вътрешен продукт.

Практико-приложната част на дисертационния труд е развита, следвайки принципите на мрежовото общество. Чрез инструментите за реализация се навлиза в дълбочина на структура на модела, като постепенно се открояват отделните участници в процеса. В симулативния модел те са разграничени на две нива- ***„ключови и специфични"***, и ***„политически и функционални"***. Такива инструменти са: „Международната статистическа класификация на болестите и проблемите, свързани със здравето (десета ревизия)», «Национални стандарти за активи и ресурси», „Национални стандарти за отчитане и контрол", «Национална здравна стратегия», «Национална здравна карта», «План (планове) за действие», «Балансирана система от показатели за оценка на ефективност», «Национални изпълнителни стандарти», «геостационирана (чрез националната здравна карта), ешелонирана и взаимно допълваща се мрежова и организационна структура, осъществяваща своята дейност на принципа "без печалба", «национален (здравен) бюджет, задължително здравно осигуряване и доброволно (надграждащо) фондово осигуряване чрез национални и общински здравни фондове», «териториална капитация», «условия на труд», «за дейност (по метода Ресурсни групи)» и точков кредит (за конкретизиране на индивидуалното възнаграждение);

Докторантът чрез своя симулативен модел представя функционирането на здравната система като реализация и обединяване в единно цяло на *миналото* (историческото развитие на системата), на *бъдещето* (развитие на познанието и усъвършенстване), *вътрешните процеси* (създаващи и предоставящи стойност) и *външната среда* (модели,

законова регулация, финансиране), следвайки основният европейски подход, наречен ***„Здраве във всички политики“.***

Получените резултати и потвърждават хипотезата на изследването и служат за доказателство за постигането на целта и задачите на дисертационния труд.

Съществена част на дисертационното изследване са изводите, които се правят както в края на всяка глава, така и в заключителните общи изводи. Предложеният симулативен модел е съществен принос на разработката.

Като научен ръководител на Сашо Ангелов давам пълна гаранция за самостоятелността на работата му, както и за неговата оригиналност.

В заключение, бих искала да подчертая значимостта на дисертационния труд. Представеното изследване и предложеният симулативен модел показва, че кандидата Сашо Ангелов притежава задълбочени теоретични познания и богат практически опит в областта на управлението на ресурсите в практическото прилагане на алокативните[1] функции на държавата. Трудът е преставен във вид и обем, обичайно приети в научната област. Целите и задачите на изследването са изпълнени.

Въз основа на гореизложеното като член на научното жури предлагам на Сашо Стоянов Ангелов да бъде присъдена образователна и научна степен «доктор».

София 20.06.2011 г.

Изготвил становището:

(доц.Мария Видолова, д-р по ик.)